

בית שמאי פרק חמישי נזיר

לג.

א) זה הדבור שייך לקמן לה.
ב) מכלול ע"ד ד"ה אמרי הכא
שייך לך לא ע"ה. א) ע"ל
ג) ד' ממשלן שייך לך ע"ה
ע"ה.

נוסחת הריב"ן

א) דמא אמר הריני נזיר שזה
פלוגי ומכריח את כו':
ב) דהוי: ג) מי לא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' אי נמי לא פלוגי
הוא לא הוי. מינות אי הוי
נמחק. וי"ב אהוי נמי:
ב) רש"י ד"ה אבי אמר
וכי ותכריח אמר הריני
נזיר שאין זה פלוגי אי
פלוגי הוא אלא אמר נמי אי
פלוגי: ג) תוס' ד"ה רה
וכי דליכא אלא תשע צבוי
כאן הס"ד והח"כ מ"ד
הוי כולל מיריס: ד) ב"מ
דלע"ג דכוי ספק היה
אמת שאומר ספק היה וי"ב
ספק בתלמי: נמחק:
ה) ב"מ גנון אמת שלא
בל. מי לא נמחק. וי"ב
טון: ו) ב"מ ד"ה ואת"כ מ"ד
לא מני מן שאין כולל
מירין י"ב ע"י במו"ט
ובל"ח: ז) ב"מ ד"ה כולל
לעיל פירושם ספק היה
כ"ל: ח) ד"ה מהי טעמא
וכי ומפיער ר"י הוסיף
בתמורה כסבור לומר
שתמורה עולה ואמר
שאלם כ"ל: ט) ב"מ ד"ה
וכי כ"ל וכל נמחק. וי"ב
דכ"ל: י) ד"ה וקברי וכי תלמי
ומכירה עבד פירוש כמו
חולין ובספ"ק כ"ל:
כ) ב"מ ד"ה ומפיער לו כ"ל
מינות לו כ"ל נמחק וי"ב
לי כ"ל אורח"י לו כ"ל:

הגהות התוספות

1. ע"ל אמת שכוון. 2. ע"ל
שאין אחד מכם נזיר. 3. ע"ל
הוא כן. 4. מינות לבד נמחק.
וע"ל לך. 5. ע"ל דמחל.
6. ע"ל אי הם. 7. ע"ל
ומשמע. 8. ע"ל ולא. 9. ע"ל
לך. 10. כפי"א אף.
11. ע"ל כלומר כשישע.
12. ע"ל עד דמטי. 13. ע"ל
אלה הם. 14. ע"ל נפרס.
15. נדל"ל דמשמע.
16. ע"ל והתן. 17. מינה
והא נמחק. וע"ל כלומר.
18. מינה כבר נמחק. וע"ל
19. נדל"ל ומתני.
20. ע"ל דמטי. 21. ע"ל
שור שחור. 22. מינות כן
שחורים לו כ"ל נמחק.

גמ' אבי אמר כגון דאמר אי
נמי לאו פלוגי הוא. [א] ותכריח
אמר הריני נזיר ב' שזה פלוגי אי נמי
לאו פלוגי הוא אי הוי נמי נזיר:
ומאי לא נקיימו דבריו. דקאמרי
ג"ה הכי קאמרי לא מייצעי' כי
נתקיימו דבריו הראשונים [ג] הוי
נזיר אלא אפילו [ג] לא נתקיימו
דבריו הראשונים הרי זה נזיר

אבי אמר כגון דאמר אי נמי לאו פלוגי
הוא א' אי הוי נזיר ומאי לא נתקיימו
דבריו לא נתקיימו דבריו הראשונים
אלא דבריו אחרונים: הרתיע לאחוריו
אינו נזיר כו': טעמא משום דהרתיע
לאחוריו הא אתי לקמן הוי נזיר מני
אילמא

לאחוריו ולא נודע דברי מי נתקיימו מספק לא נחית לזירות ור"ש סבר אליבא דג"ה דמספיקא (לא) נחית לזירות כיון שצבור שדכדי הא'
הוא ולכן צעני תנאי: א) ר"ה את הברי. שהוא ספק מהם האחד הריני נזיר שזה היה והשני אמר הריני נזיר שאין זה
חיה אלא בהמה משמע מדבריו ושלישי אומר הריני נזיר שזה בהמה ולא היה והרביעי אמר הריני נזיר שאין זה בהמה אלא חיה והו'
כשנים הראשונים אלא שהפכו דבריהן והחמישי אומר הריני נזיר שזה היה ובהמה ודינו כחיה לכסוי ודינו בהמה לאסור חלצו והששי
אמר הריני נזיר שאין זה לא חיה ולא

בהמה דמשמע צריה [ב] צפ"ע] ואינו
יכול להרביעו לא עם חיה ולא עם
בהמה והשביעי אמר הריני נזיר
שאלה מכס נזיר כלומר שכוון לומר
אמת והשמיני אומר הריני נזיר שאין
אחד מכם נזיר כלומר שיש אחד
מכם שלא כוון לומר אמת והשביעי
אומר הריני נזיר שכוללם נזירים

מסוס דבריו האחרונים: כלומר שכוללם ספק נזירים ולא גרסי' ששנים נזירים דמוכחא
בגמרא דליכא אלא תשע צבוי [ג] הרי כולל נזירין ואת"כ איכפל
מני [שלא נתקיימו] דבריו אינו נזיר ויש לומר דלכ"ה נמי נהי דנזירות ודאי לא הו' נזירות
מספק הו' וכולה ר' שמעון אליבא דג"ה מסיק לה דלומר גזי הרתיע לאחוריו דהוי נזיר מספק לב"ה אע"ג דלין ספקו עומד
להתצבר לה נמי גזי כוי אע"ג דלין ספיקו עומד להתצבר לר"ש אליבא דג"ה הו' נזיר מספק והששה הראשונים ודאי נזירין
מספק דמחית איניש לספיקא דלע"ג דכוי ספק חיה אמתו שאומר [ד] ספק חיה הוי ספק נזיר וכן כולן ואינין תלתא בתראי מחתי
נפשיהו לספיקא ויש מפרשים דלשנה האחרונים נזירים ודאי שהאחד שאמר אחד מכם נזיר הוי נזיר ודאי לר"ש שאמת הוא שאלה
מהן יש עליו נזירות דהיינו אמתו שכוון לאמת וגם השני שאמר שאין אחד מכם: ג) זה נזיר ודאי שכן משמע דיבורו יש בכס אחד שאינו ודאי
נזיר והאמת הוא: כוון אמתו שלא [ה] לא לאמת והשלישי שאומר כוללם נזירין שעל כוללם ספק נזירות גם זה אומר אמת לבד' שלשה האחרונים
ודאי נזירים לר"ש דלין צריכין תנאי וי"מ שגם [שלושה] האחרונים אינם נזירים אלא מספק שהרי יש להסתפק צדדיהן שאותו שאמר
שאלה מכם נזיר איכא לספוקי מילתא שיש לפרש דבריו צבוי פנים ושמה' ר"ל אם יש לכם אחד מכם שיש עליו נזירות והו' אמת שאלה
מהן ודאי נזיר ויש ל' לספוקי דשמא ר"ל אם יש אחד מכם שידעו צבנמו שהוא ודאי נזיר והרי אין מהן יודע משהו נזיר מספק וכן
האחר שאומר שאין אחד מכם נזיר משמע אם אין אחד מכם שאינו נזיר דלע"ג שידע צבנמו שאינו ודאי נזיר והרי אין אחד מהם שידע
צבור שאינו ודאי נזיר וכן השלישי שאמר שכוללם יש לפרש דבריו שכוללם נזירין ודאי לא' אמר כלום וגם יש לפרש דבריו שאמר כספק
נזירות לך כולן נזירין מספק וצריכין להתנות ו' וי"מ אמאי לא [תני מו שאין כוללם נזירין] ו' כשלמלא לעיל לא מצי למתני צבור פלוגתא
דרבי טרפון דל"כ לא הו' א"ר טרפון אין אחד מהן נזיר כדפי' לעיל חלל הכא מצי למתני: א) **טעמא** דב"ש י"ב תהרת הקדש
מבוך הקדש. סוף הקדש קרוי תמורה מה תמורה אפי' צטעות כדדכר' צ"פ שני דתמורה (דף ק"ג.) א) ר"פ יוסי כ"ה יהודה יהיה לנצות
שוגב ממזיד וקאי אקרא והיה הוא ותמורתו יהיה קדש ומפרש ר' יוחנן התם בתמורה [ה] לומר שתמורתו עולה שלמים כמו עולה ושלמים עומדים
לפניו ורבה לומר על בהמת חולין שלפניו הרי זו תמורה עולה ואמר שלמים או (כשאמר) כסבור לומר שחור יהיה תמורה ואמר לכן דהל
תמורה על הלזן והשתא ללפי צ"ש מה תמורה צטעות אף הקדש נמי יחול צטעות ובמתני' נמי כי אמר שור שחור תמורה ראשון היה
קדוש ואלא הלזן ראשון הלזן קדוש דהכי צטעות שור שילא מצינו ראשון ויהיה קדוש לא שאל שחור לזן או לזים והא
דקאמר שחור כסבור ששור שחור יאל תחלה: ו' **רב** הני בירי תמורה. דמכח הקדש קאמי הוא דמילתא צטעות אכל אחומי הקדש מעיקרא
לא אחמינן צטעות דלא גמרינן תחלת הקדש מסוף הקדש ופריך לטעמא דצ"ש וצ"ש מה אילו אמר הרי זו תחת זו תמורה לחתי היום
מי הויה תמורה מהיהיא שעתא אלא דמטי חזי היום הוא דהוה תמורה הכי נמי לבי מגליא מלתא והי"פ היכי ילפי צ"ש תחלת הקדש
מתמורה והא לא דמי לה [דהתם] כשהיה צבור לומר שור שחור יהיה תמורה ואמר לכן דהל תמורה על הלזן [א"כ] מקיימין מה
שהוציא צפוי אכל הכא כשאמר צפוי שור שחור שילא מצינו יהיה קדש מניין לנו לשנות מה שהוציא מפיו ארבינא נאמר דלין דעת
האיך להקדיש כ"ח שחור ופוי ולבו שוין ואין נאמר שיש צטעות שיש צטעות ויש צטעות להקדיש הראשון ואפי' הוא לזן דהא בתמורה נמי לא
נוכל לשנות צדדיו דלילו קאי בצפרא ואומר הרי זו תמורה זו לחתי היום כלומר ח"י היום השני או יחול הקדש בתמורה מי הו'
תמורה מהיהיא שעתא שערך מן הצורך למעול צה אלא עד' חתי היום או איגליא מילתא למפרע דהוי תמורה דצטעות עומד לא
נוכל לשנות צדדיו הכי נמי [א] איגליא מילתא כלומר צטעותו כמו כן לא נשנה דיבורו אלא לבי מגליא מילתא כמו שהוציא צפוי אמת
יהיה קדוש והוא הוציא מפיו שור שחור ואין נשנה דיבורו להקדיש הלזן: **אמר** [רב פפא] **לכך נאמר ראשון לבישיצא ראשון**. פי' [דרב
פפא] ס"ל דצ"ש לא גמרי' הקדש מתמורה לומר דהקדש צטעות הוי הקדש והלזן קדוש דהא ודאי לא דמי לתמורה דצטעות אלו מקיימין
דבריו וכלן אלו כותרין דבריו אם אנו מקדישין הלזן אלא' דקתני מתני' הקדש ששחור קאי ולכן אמר ראשון לכשיאל ראשון כלומר אע"פ
שלא יאל ראשון מן הביית אלא הלזן אפי' שפיר מתקיימין דבריו שאמר שחור שילא ראשון ומיירי כגון שהיו לו שורים שחורים הרבה כדאמר
בסמוך והכי צעני למימר שור שחור שילא ראשון לשאר שחורים יהיה הקדש דהוי השחור הקדש דהשתא לא נסתר דבריו אלא נפקי' ראשון
דקאמר ראשון לשחורים דלא מייצעי' אי נפיק שחור ראשון מן הביית דהשתא לגמרי נתקיימו דבריו דהוי הקדש אלא אפילו נפיק לזן צרישי'
אכתי נפרס דבריו שהשחור שילא ראשון לשחורים יהיה הקדש מן הביית דהשתא לגמרי נתקיימו דבריו דהוי הקדש אלא הוי הקדש ופי'
דמתני' לא כדס"ד מעיקרא דהלזן קדוש אלא השחור והא דלא קאמר אלא אמר [רב פפא] כיון שחור צו מסבדת הגמרא משום שלא
הוזכר שום אמורא לפניו והא דאמר ריש פרק צ' (לעיל ט.) לצ"ש אין שאלה בהקדש פי' משום דהקדש צטעות הוי הקדש לא הוי כטעמא
דרב פפא אלא כטעמא דאבי' דבסמוך: **והא** שור שחור קאמר מי לא עסקינן דרית' צ"ה אלא הא. ופי' כיון דלית ליה אלא אחד לא
שייך לקיים דבריו ולומר ראשון לשחורין דא"כ לא לימא ראשון אלא שחור ומשני לא צריכי' דרית' צהו תלתא: **והא** ו"ב א"ב שיצא בראשון.
וה"פ וצ"ה דאמרי אינו הקדש דא"כ שכוונתו לומר ראשון לשחורים ה"ל למימר שילא בראשון דלא ה"ל למימר שילא מצינו ראשון דמשמע

שילא מן הביית תחלה אלא שילא בראשון ומשמע' בראשונה לשאר שחורים: **והא** הקדש בבונה הוא. ואין כאן טעות לביית [שמאין]
ואמאי קרי ליה צמתי' הקדש צטעות ומשני משום [דאטעין] ליישנא קמא כלומר להכי קרי ליה הקדש טעות לפי שבתחלה יש לטעות בלשוננו
ולומר שגלראשון שילא מן הביית נתכוון והיינו הלזן אלא שאלו מפרשין דבריו שרלה לומר ראשון לשחורין: **והב"ה** ב"ש הקדש בביעות
לא הוי הקדש. לרב פפא פריך: והתני' מי שגדר בניזיר. מתני' היא צפרקין ומפרש צמתי': תלמי ותבעה בעדר. פירוש [א] וכיפסא דמתני' קמני
אמרנו להן צ"ה לצ"ש אי אהם מודים צהו שהקדש צטעות הוא ותלמי ותבעה בעדר כלומר וכי היכי דמודית [ב] לו לז"ה אודית לו נמי צהיהיא
דשור שחור שלא יהיה הקדש אלא שמי צ"ה לצ"ש דטעמא דיהו צבור שחור משום דהקדש צטעות הוא דהוי הקדש וקשה לר"פ ומשני
צ"ה הוא דטעו [דסבדין] דטעמיה דצ"ש משום דהקדש צטעות הוי הקדש ולהכי אומרי לכו מהא ואת"כ והא צ"ש מהדרי לכו לצ"ה ממשער
בהמה ומוכחי דהקדש צטעות הוי הקדש ויש לומר בית שמאי קאמרי לז"ה למאי דטעיתו וסבדימו דטעמא [דידן] משום הקדש צטעות
והכי נמי איתא צריש מסכת נדה (דף ג:) למאי דטעיתו נמי ואתציתו קופה: **ר"ש** ששה שהיו מהלביין בדרך. מתני' היא צפירקין
וכבר פירשתי צמתי': והא הכא דהקדש צטעות הוא והוי הקדש צטעות הוא ואתציתו נמי ואתציתו קופה: **ר"ש** ששה שהיו מהלביין בדרך. מתני' היא צפירקין
ואפילו הכי הוי נזיר לפי שהיה צבור שהיה פלוגי וטעה ככר' ותייל עליה נזירות אפי' צטעות הכי נמי אית ליה למימר דקבירא ליה לביית
[שמאין] דהקדש צטעות גמור הוי הקדש דמתני' דשור שחור פי' והלזן' קדוש דיש לנו לפרש דבריו דמתחילה נתכוון להקדש לא
שנא שחור ולא שנא לזן שילא מפתח ראשון והא דקאמר שחור לפי שטעה שזה יאל ראשונה אכל לעולם הלזן קדוש אף על גב
דצממורה לא הוי עד דמטי חזי היום ולא קודם לכן הני מילי בתמורה דקאמר צפירוש זו תמורה זו לחתי יום וליכא לפרושי מילתא
צטעין אמר כלל אין לנו כח לסתור דבריו אכל הכא גזי הקדש איכא לפרושי למילתא צהדיא כדבריו דלא אמתא לאפוקי לזן
מהקדש: א) **אמר** הבא כבדי בית שמאי הקדש בביעות הוי הקדש התם לא. כלומר מהכא איכא לאוכוחי דסבדי צית שמאי
הקדש צטעות הוי הקדש והוא הדין נמי גזי שור שחור דלא דמי לתמורה כדפירשתי: התם לא. כלומר ממשנה ראשונה שצאת להוכיח
לביית שמאי הקדש צטעות הוי הקדש לייכא לאוכוחי מידי [כדדחין] ליה לעיל: **אמר** לא סלקא דעתך דקאי בצפרא אלא הב"ע
דקאי בצפריה. שכתב יאלו בהמה מן הביית לרעות צמתי' ואמר שור' שילא כבר מצינו ראשון לכל השחורים הן צבנמי'²²
ליהי

מפרש לה ר' טרפון אומר
אין אחד מהם נזיר דסבר
ר"ש לא נזמה נזירי' אלא
להפלא' כלומר שהיה
ברור וידוע לו בשעת נדרו
שהוא נזיר וכל הני לא היה
ברור לשום אחד מהם
בשעת נדרו אם היה
כדבריו. ומיהו נראה
דמורה ר"ט ב' שאמר לב'
הראשונים הריני נזיר שאין
אחד מהם נזיר. כרי"ט דעבי
הפליא. ולי נראה דר"ש
אכזרי' קאי וכו' לא
בקאי כדרי"ט והיה סבור
ברדאי אחד מהם נזיר:
הרתיע לאחוריו הבא כגנדרו
ולא נודע מי הוא אינו נזיר
כלו' אין אחד מהם נזיר
דלא מחית איניש לטפקא.
וכן היה דעתו שאם לא
יבוא הדבר לידי ברור שלא
יהא דיבורי כלום: ר"ש
אומר וכו' ר"ש לטעמיה
דאמר ספק נזירות להחמיר
והוי נזיר מספק ומה תקנתן
לגלח ולהביא קרבן
ולהקיע ספק נזיר מהם
שא"א להם לגלח ולהביא
קרבן מספק. אלא צריכין
להתנות אם אינו כדבריו
שידיה נזיר נדבה וממנה
נפשי' יגלה ויביא קרבן:
אימא מי שנתקיימו דבריו
אחת ונמצא כדבריו הוי
נזיר: כגון דאמר אי נמי
לאו פלוגי הוא איהוי נזיר
ובתוך כדי דבור חזר בו
ואמר כן נתקיימו דבריו
הראשונים אלא האחרונים
ואגב אורחיה קמ"ל דהנך
כדי דבור כדבור דמי: הא
אחת לקמן הוי נזיר. אותו
שנתמצא כדבריו: